

Čija je Tuzla

Na prvom predizbornom skupu u Tuzli, potpredsjednik SDA Bakir Izetbegović izrekao gomilu neutemeljenih tvrdnji: dug privrede Tuzlanskog kantona premašio 600 miliona KM a Izetbegović se divi "prosperitetnom čudu"

Foto: Milutin Stojčević

IZETBEGOVIĆEV DESANT NA TUZLU

Piše
Asim Metiljević

Tridesetak dana uoči parlamentarnih izbora održanih u jesen 1998. godine, tadašnji predsjedavajući Predsjedništva BiH **Alija Izetbegović**, uz nezapamćenu medijsku pompu, pustio je u rad Fabriku sode Lukavac, najavivši predstojeće blagostanje ne samo radnicima *Sode* nego i hiljadama drugih radnika koji su već godinama uživali u blagodatima prinudnog odmora.

Izetbegović nije propustio da zasluge za ponovno pokretanje Fabrike sode u Lukavcu pripíše Kantonalnoj vladi u kojoj je apsolutnu većinu imala Stranka demokratske akcije.

KAKAV OTAC, TAKAV SIN

Samo nekoliko mjeseci kasnije počeli su stizati računi za ovaj predizborni spektakl: s tekućeg računa Vlade Tuzlanskog kantona svakog dana skidano je 50.000 KM sve dok nije u potpunosti izmiren kredit od 3,5 miliona KM (plus jedan mi-

lion KM na ime kamata) koji je Fabrici sode odobrila Tuzlanska banka uz garanciju Kantonalne vlade. Naime, već nakon nekoliko mjeseci rada Fabrika sode je prestala s proizvodnjom pa su dugovi za potrošeni kredit prebačeni na teret poreskih obveznika Tuzlanskog kantona.

Na ovu skupku i neodgovornu investicijsku avanturu Alije Izetbegovića i tadašnjih kantonalnih vlasti Tuzle odavno je pala prašina. No prašinu je ponovno uskovitlao Alijin sin **Bakir**, potpredsjednik SDA, koji je prije nekoliko dana na prvom predizbornom skupu održanom u Tuzli trijumfalno nazdravljao "prosperitetnom čudu" koje se već dešava na području Tuzlanskog kantona a koje će biti još veće ako na predstojećim lokalnim izborima SDA osvoji vlast i u općini Tuzla.

"Ako SDA u Tuzli osvoji vlast, uz tim Bajazita Jašarevića koji već postoji, vjerujem da će se u ovom gradu i ovom kantonu dogoditi pravo prosperitetno čudo", poručio je Alijin sin Bakir napomenuvši da se "ovo što je u Tuzli počelo s premijerom Jašarevićem s pravom može nazvati čudom bosanske obnove jer se ovdje, svjedoci smo, iz mrtvih dižu neka-

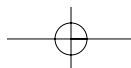
da moćni giganti za koje su nas uvjeravali da nikad neće proraditi".

To je, smatra Izetbegović junior, isključiva zasluga premijera Bajazita Jašarevića čije će obnoviteljske vizije doći do punog izražaja tek kad se stanovnici Tuzle oslobode aktuelne komunističke vlasti.

"Mi smo u svemu naslijedili jedan neuspjeli historijski eksperiment koji se zove komunizam, koji je posebno ostavio traga u privredi, da bi je rat na kraju dokrajčio. To je posebno bio slučaj u Tuzli i Tuzlanskom kantonu, koji se, svjedoci smo, u posljednje dvije godine diže iz mrtvih", poentirao je Bakir Izetbegović u najboljoj maniri svoga oca Alije.

KHK PRODAT ZA JEDAN EURO

Kad govori o "gigantima koji se dižu iz mrtvih", Izetbegović očito misli na Koksno-hemijski kombinat Lukavac koji je prije nekoliko mjeseci preuzela indijsko-britanska kompanija *Ispat*, čijom je isključivom zaslugom nakon desetogodišnjeg mirovanja ponovno započela proizvodnja koksa. Istina, Ispat je pokazao interes i za preuzimanje Fabrike sode

Lukavac, iste one koju je prije pet godina svečano otvorio Alija Izetbegović, ali ti su pregovori još krajnje neizvjesni. Za sada je proradila samo Koksara i to je Izetbegoviću bilo dovoljno da izrekne ocjenu o "čudu tuzlanske obnove".

Sve što je ostalo iza komunista i njihovog "eksperimenta", a naročito u privredi i naročito u Tuzli, Izetbegović bagatelizira i proglašava naslijeđem kojeg se moramo osloboditi. No, kad nešto od tog lošeg naslijeđa ipak proradi, kao što je proradio Koksno-hemijski kombinat Lukavac, Izetbegović to bez imalo zazora odmah proglasi "prosperitetnim čudom" a uspjeh pripíše vlastitoj partiji.

Izetbegoviću ništa ne znači činjenica da su "komunisti" Koksno-hemijski kombinat u Lukavcu izgradili za samo tri godine (od 1949. do 1952. godine) a da je Kantonalnoj vlasti Tuzle, u čijoj je ingerenciji ovaj kombinat danas, bilo potrebno cijelih deset godina za njegovo ponovno oživljavanje.

A i to se ne bi desilo bez indijsko-britanske kompanije Ispat koja je praktično besplatno postala većinski vlasnik Koksno-hemijskog kombinata Lukavac čija se nominalna vrijednost procjenjuje na 330 miliona KM. Kao što je poznato, Ispat je lukavačku koksaru preuzeo po modelu "zajedničkog ulaganja": KHK je u novu tvornicu unio svu raspoloživu imovinu i opremu (uključujući i odmaralište Svatovac na Jadranskoj obali!) a kompanija Ispat desetak miliona konvertibilnih maraka obrtnog kapitala koji se nikad i nigdje ne tretira kao izravno ulaganje. Vlada Tuzlanskog kantona, predvođena "čudotvorcem" Bajazitom Jašarevićem, za ponovno pokretanje Koksno-hemijskog kombinata Lukavac nema dakle baš nikakvih zasluga: Ispat u Tuzlu nije doveo ni Jašarević niti neko drugi "iz njegovog tima", nego su Indijci u BiH došli sami, vođeni izglednom perspektivom koja se iznenada ukazala industriji čelika u cijelom svijetu. Osim Koksno-hemijskog kombinata Lukavac, Ispat je namjeravao preuzeti i zenički *BH Steel*, Rudnik željezne rude u Ljubiji i Rudnik kreča u Doboju. Riječju - Indijci su bili zainteresirani za sve što je bilo vezano za proizvodnju čelika čija cijena na svjetskoj berzi ne prestaje rasti već pune dvije godine.

KRČMA KOMUNISTIČKOG NASLIJEĐA

Ne radi se dakle ni o kakvom "prosperitetnom čudu", kako tvrdi Izetbegović junior, nego o trenutnoj konjunkturi s krajnje upitnim rokom trajanja. Kao što je nenadano eksplodirala cijena čelika na

JASMIN IMAMOVIĆ, NAČELNIK TUZLE

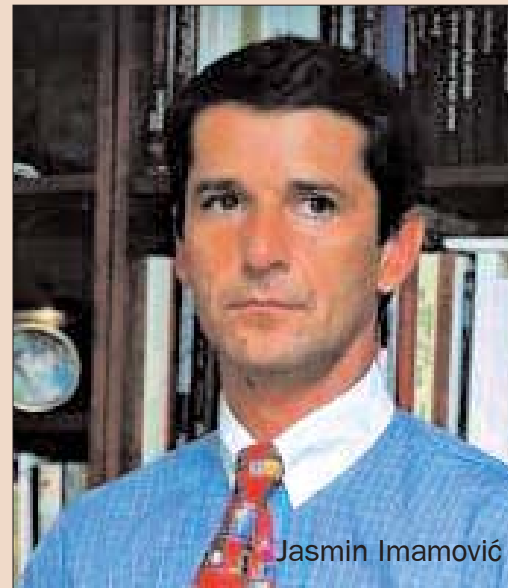
Bakir Izetbegović je plitak i ideološki isključiv političar!

Načelnik općine Tuzla **Jasmin Imamović** kaže da nije vidio integralnu verziju Izetbegovićevog govora u Tuzli, ali da je pročitao izvode koji su ga zaprepastili.

"Ostao sam zapanjen količinom ideološke isključivosti potpredsjednika SDA Bakira Izetbegovića, ali još više plitkošću njegovih stavova.

Izetbegović pokušava rezultate lokalnih vlasti u općinama ovog regiona pripisati aktualnoj Vladi Tuzlanskog kantona. No, s rezultatima postignutim u Tuzli Kantonalna vlada nema nikakve veze. Dapače, glomazni birokratski aparat na nivou Kantona grad Tuzlu godišnje košta oko 100 miliona KM pa slobodno mogu reći da bi se bez Kantonalne vlade Tuzla razvijala još i brže. Uostalom, mislim da bi se BiH brže razvijala ako bismo paralelno jačali lokalnu samoupravu i centralne organe vlasti na nivou države a slabili kantonalnu i entitetsku vlast.

A što se tiče Izetbegovićeve priče o 'komunističkom naslijeđu', mogu reći da su građani Tuzle ponosni na svoju tradiciju u koju, pored ostalog, spada i prihvatanje najboljih vrijednosti evropske socijaldemokratije. SDPBH je danas jedina relevantna partija u BiH koja ima jaku kopču s evropskim socijaldemokratima, dakle s onom političkom grupacijom koja se zalaže za Evropu

Jasmin Imamović

kao zajednicu općeprihvaćenih vrijednosti u kojoj ima mjesta za sve narode bez obzira na njihovu vjeru i boju kože. Nasuprot tome, evropska desnica kojoj se Izetbegovićev SDA nudi i ponizno moli za prijem u članstvo evropskih demokršćana (!?), otvoreno se protivi takvoj viziji Evrope, o čemu svjedoči farsa sa prijemom dijela Cipra i neprijemom Turske u EU. Ljevičar Schroeder podržava prijem Turske a desničar Stoiber kaže da Turcima u EU nema mjesta. Tuzla je izabrala Evropu ma šta o tome mislio Bakir Izetbegović."

svjetskoj berzi, jednako se tako i to u vrlo bliskoj budućnosti može desiti da cijena čelika nenadano i padne i da crnu metalurgiju ponovo "zavije u crno" što se već ranije ciklično ponavljalo.

Jedina zasluga premijera Jašarevića i ekipe iz SDA jeste to što je imao dovoljno odvažnosti da Indijcima beplatno da tvornicu koju su gradile generacije "komunista" a da zauzvrat dobije njen ponovni rad. Po istom modelu premijer Jašarević namjerava riješiti i problem u Fabrici sode Lukavac: za ponovno, treće po redu pokretanje proizvodnje u posljednjih šest godina, Ispatu je ponudio čak 75-postotni udio u vlasništvu! Od prodaje većinskog vlasništva u Fabrici sode i KHK Jašarevićeva Vlada neće inkasirati ni jednu marku.

Aranžman s indijsko-britanskom kompanijom Ispat na kratke staze vjerovatno će biti od neke koristi, ali dugoročna per-

spektiva nije blistava. Treba, naime, znati da je Ispat preuzeo samo preduzeća, ali ne i njihova nagomilana dugovanja koja su prebačena na teret države. O "čudu tuzlanskog preporoda" Izetbegović bi govorio s puno manje euforije da je kojim slučajem bar na tren zavirio u posljednji, verificirani Izvještaj Kantonalne vlade o poslovnim rezultatima privrede ostvarenim tokom protekle, 2003. godine. Pored ostalog, u spomenutom Izvještaju stoji podatak da su dugovanja privrede Tuzlanskog kantona koncem protekle godine premašila 600 miliona KM, odnosno da su ravno tri puta veći od godišnjeg budžeta Kantonalne vlade.

Pričom o navodnom tuzlanskom čudu Izetbegović je pokazao zapanjujuće (a zapravo kontinuirano) odustvo odgovornosti i respekta, prvenstveno prema pristalicama vlastite partije. ♦